

תיקוני עירובין

גליון שאלות הלכתיות

המתחדשות מידי שבוע בבדיקת העירובים השכונתיים

גליון מס' 341
חשון תשפ"ג

מוקד העירוב
בארץ הקודש
054-84-833-20

עירובין למעשה
עיון | שימוש | כשרות

שיעור לבחורים במודיעין עילית על העירוב והטלטול בחצר

בשבוע האחרון נתבקשנו למסור שיעור מיוחד לבחורי ישיבה קטנה חדשה בעיר מודיעין עילית, בישיבת "תפארת צבי" של הג"ר פרצוביץ שליט"א, התחילו השבוע להשתמש במבנה החדש לתפילות וסדרים בשבת, ועד עכשיו המבנה היה מחוץ לעירוב, ואף הרחוב שבו הוא נמצא היה נתיב אחד מחוץ לעירוב. דבר זה נעשה בעקבות הבניה שהתקיימה בצד אחד של הרחוב, והיה קושי גדול לתחזק שם את העירוב. הרבנים במודיעין עילית הציבו שלטים גדולים שהעירוב אינו כולל את הנתיב האחד, בתקווה שאנשים ישימו לב לא לטלטל שם.

כמובן שלצערנו יש אנשים שאינם מודעים לנושא, ואינם שמים לב. לפעמים באים אנשים שנכשלו להתלונן למה לא תולים שלט, ואז אומרים להם שימו לב יש שלט ברור מאוד, אלא שהם לא מסתכלים. כמו כן יש מקומות שאפילו העמידו מחסום עם תמרור, והאנשים החכמים באים עם העגלה מזיזים את המחסום ועוברים, ולא שמים לב שכתוב שזה גבול העירוב. הסיבה היא חוסר המודעות, ומי שאינו שם אל ליבו להישמר כשיצא מביתו, יכול להיכשל אפילו בעיר עם עירוב מהודר ביותר.

שיעור בישיבת תפארת צבי להבנת העירוב

והאמת היא שדוקא בעיר מודיעין עילית, אפשר להיכשל במידה מסוימת יותר מבני ברק וירושלים, וזה דבר חשוב לחדד אצל הקוראים היקרים שלנו, שהם יעבירו את הדברים גם לאלו שהעניין רחוק מליבם, כי אין שום דרך להגיע אליהם ולהסביר להם. בערים רגילות העירוב בקצה העיר כולל את רוב המקומות שאנשים מסתובבים, ומי שיוצא מרגיש ברוב המקרים שהוא יוצא מהמקום, ואם הוא יודע משהו, הוא מבין שצריך לבדוק. ובעיקר רוב האנשים באמת לא מגיעים לשם. אבל במודיעין עילית יש הרבה רחובות טרם איכלוס, כל פעם רחוב אחר נוסף, אנשים גרים לידו, ובשבת יוצאים לטייל ולראות את ההתקדמות של העיר, ולא מעלים על הדעת שזה נקרא יציאה מהעיר.

עוד יש לציין בנוגע לתקופת החורף, שיש שיוצאים לנחל בככר גרין פארק, לראות עם הילדים את זרימת המים הנפלאה, ואין שם עירוב כלל! ומרוב קירבה אל הבתים, לא שמים לב שהטלטול אסור לגמרי.

שלושה דברים מיוחדים בבינ"ס וישיבות במודיעין עילית

אך יש עוד דבר מיוחד בעיר זו, שהרבה בתי כנסת וישיבות נמצאות על גבולות העיר, והאחראים על העירוב אומרים שאינם יכולים להכניס אותם בעירוב, כי הם עושים שינויים כל קצת זמן, מוסיפים קראוונים, מזיזים, מורידים גדרות ומרחיבים, ואי אפשר כל שבוע לטפל לכל אחד בחצר שלו, לכן העירוב של העיר מסתיים בגבול המדרכה, ומי שיש לו בית כנסת או ישיבה, שיעשה עירוב לבד.

סיוו בחצר הישיבה על ההלכות בחיפוף העירוב

ובזה צריך זהירות גדולה, א. לא כולם יודעים לעשות נכון, וצריך להביא מישהו מומחה ובקי בפרקטיקה שיידע לחשב את כל פרטי ההלכות. ב. יש מקומות שעשו פעם אחת ולא משגיחים על המשך התחזוקה, ואפשר לגלות כעבור תקופה שדברים נהרסו זמן רב, ללא שימת לב. ג. גם במקומות שעשו עירוב לחצר של בית הכנסת והישיבה, בדרך כלל נאחזים בקצה הקראוונים, וממילא יש שטח אחורי שרגילים לעבור בו, ובפרט ילדים משחקים בו, ובעצם הוא ללא שום עירוב. פעמים רבות פסיעה אחת מבדילה בין שמירת שבת לחילול שבת ח"ו.

הרישום לשיעורים בעיצומו, ושיעורי הפתיחה

בשבוע זה אנו עסוקים ברישום אברכים שרוצים לקבל את הידיעה הברורה בהלכות עירובין הלכה למעשה. ההזדמנות הזו מגיעה בס"ד פעם בחצי שנה, וכעת יש הזדמנות מיוחדת לאלפי אברכים שלומדים עירובין בכוללים ובמסגרות המבחנים, לנצל את הלימוד שהם כבר לומדים שיהיה יותר מובן, יותר מפותח ברעיונות הלכתיים מעשיים. כידוע יש קושי גדול לחבר את ההלכה של עירובין אל עולם המעשה, ובמסגרת השיעורים של מוקד העירוב, שמלווים בהמחשות למגוון ההלכות, לומדים בנוסף לאותם דינים והלכות שנאמרים, מקבלים גם את הקישור בין הגמי' ללמעשה. וזה באמצעות הסבר ברור של ההלכות עם היסודות.

פנו אלינו אברכים ושאלו האם עדיף שקודם ילמדו את רוב המסכת וההלכה, ואחר כך יבואו ללמוד את החלק המעשי. והתשובה היא לא, עדיף להקדים את החלק המעשי, כי כאן זה לא רק תוספת על הלימוד, אלא כאן זה נותן הסבר וחיות ללימוד של הגמי' וההלכה.

שיעורי הפתיחה מתקיימים בס"ד בשבוע הקרוב, ומומלץ להזדרז להירשם ולבוא מיד להתחיל המחזור. בשיעור הראשון אנו עוסקים בהסבר היסודות הראשונים לבאים בשערי עירובין. להבין מה הם ארבעת הרשויות בזמננו, וכמה זה נוגע בצימרים ובמקומות רבים. כמו כן להכיר איך מזהים את גבולות העירובים, כדי לדעת שלא לצאת מהם. מהו עירוב חצרות עם פת, ומהי השכירות מגוי ומומז. בשיעור זה מקבלים את המבט הראשוני בצורה נכונה על כל מה שקורה היום בעירובים.

יש הרבה אברכים חשובים שהדברים האלו אינם מוכרים להם, יש איזה תערובת של מושגים שאינה ברורה, וכאן בשיעור אחד כבר מקבלים הסבר והכוונה ברורה על המושגים היסודיים, לפני לימוד העניינים המורכבים. אבל דבר מיוחד הוא, שגם מי שכבר למד את ההלכות ויודע את המושגים, יש לו חידושים אפילו בשיעור הפתיחה, כי בהלכות עירובין שנפגשים בהם למעשה, מתחדשים הרבה פרטים וסברות חדשות, שאמנם הן בנויות על היסודות, אבל זה עולם בפני עצמו.

האם כדאי להמות עוד כמה חודשים שנלמד יותר

רבים שואלים, כעת הם רק מתחילים להיכנס לעירובין, האם לא כדאי לחכות עם ההצטרפות לשיעורים עד שהוא ילמד כמה חודשים חצי מסכת, או כמה עשרות סימנים בשו"ע.

והתשובה היא אדרבה, חבל לחכות, עכשיו הזמן להצטרף, כי אותו לימוד שתלמד בכלל יראה אחרת אם תשמע אצלנו את הקשר למציאות בשטח, מה נוהג היום ומה לא, האם הלחי שאתה לומד עליו הוא הלחי שברחוב, ואיפה עושים היום קורה. או איפה מוזכר בגמ' או בשו"ע ומשנ"ב דין עמוד עקום, ועוד כהנה רבות, הלכות שצריכים לאסוף אותם ממקורותיהם ולסדר את הלמעשה שבהם. אנו ממליצים לכל לומדי עירובין בגמ' או במשנ"ב, לנצל את זמן חורף, שבו יש זמן מספיק כדי לרכוש את הנושא בצורה הראויה. ובברכה לכל המצטרפים, שיפיקו תועלת גדולה בשיעורים ובלמוד, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים.

הודעה על שינוי במועד השיעורים בבני ברק
השיעורים יתקיימו בימי שלישי, ולא בימי שני

שיעורי הפתיחה יתקיימו בס"ד - בפרשת חיי שרה

בירושלים - יום ראשון י"ט חשוון

בבני ברק - יום שלישי כ"א חשוון

במודיעין עילית - יום רביעי כ"ב חשוון

לצורך זה קרא לנו ראש הישיבה, ללמד את בני הישיבה הצעירים מהו עירוב, מהו איסור הוצאה, מאיפה זה נקרא להוציא, ומהי המשמעות של העירוב שהם עושים השבוע בחצר הישיבה. גדלתם בעיר עם עירוב טוב, לא הורגלתם שיש מקום שאסור לטלטל, אבל כאן אתם צריכים לדעת, זה נמצא כאן לידכם. שלוש פסיעות מהכניסה לבית מדרש, זה איסור ממש! יש לכם זכות לקיים את הפסוק **"אם תשיב משבת רגלך"**, עשות חפצך ביום קדש, **אז תתענג על ה'.** ואשרי המלמדים ומוזהרים על שמירת השבת.

אדם מקיבוץ חילוני שלא מטלטל את התינוק

במסגרת הבדיקות בישובים, נתבקשנו להגיע לקיבוץ חילוני באזור זכרון יעקב, שיש בו שניים מהתושבים שרוצים לדאוג שיהיה עירוב לשבת בקיבוץ, והם כבר קראו לאיזה רב, והוא אמר להם מה לעשות, וכעת הם רוצים לקבל חוות דעת הלכתית ממוקד העירוב האם זה עונה על כללי ההלכה. איננו יודעים מי שלח אותם אלינו, אבל רצון ה' שיהודים ישמרו שבת, ובשליחות זו אנו כאן בעולם. קבענו תאריך ויצאנו אל הקיבוץ. הם כבר הקדימו לנו, שיש בקיבוץ הרבה בריכות דגים, וזה עשה להם את העירוב בלי שיעמידו עמודים מיוחדים. אבל מיד אמרנו שיש רווח בין בריכה לבריכה, והם השיבו שהרב אמר להם משהו, בוא ותראה.

כשהגענו לשם, הלשם התחילו לעבור על קטע שיש גדרות, ואחריו הגבול ממשיך עם מפעל, אך ביניהם לא היה חיבור. האחד שהיה איתנו קרא לחבר השני שהוא היה עם הרב, כשהגיע הופתענו מאוד. הוא לא היה נראה שומר מצוות, אבל הוא לא מטלטל בלי עירוב. לפני שנה נולד לו תינוק, שאותו הוא גם הביא איתו לסיוע, ומאז הם צריכים עירוב.

תינוק עד שלושים יום, ועגלה עם חוטים של עירוב

שאלנו אותו ממתי יש לו את העירוב, והוא אמר בשלושים יום הראשונים הוא לא היה צריך כי יש ענין שהצינוק עדיין קרוב ללידה או משהו כזה, [ניחשנו שהכוונה שהיולדת שאמרה צריכה אני מביאים לה, וכנראה מזה משהו קישר להם שמונת לה לטלטל את התינוק לטיל].

אחר כך הם השתמשו בפתרון אחר שאמרו להם, לעשות לעגלה עירוב מסביב עם מקלות וחוטים. מה פשר הדבר? הוא הראה שיש לו "עגלת לולו", [עגלה שבנויה מלול קטן על גלגלים], ויש לה גדרות בגובה מסוים, ובפינות עשו מקלות קטנים עם חוטים מסביב. אלו דבריו בלי לדעת מה טמון בענין, ועדיין צריך לנחש מה הכוונה. מי מהקוראים כבר מבין, מה שייך לעשות עירוב על העגלה, ומה זה עוזר לגבי הוציא את העגלה לרחוב שאין בו עירוב.

הנה החוטים שעשה לא היו עירוב כפי שהוא הבין, זה לא עשה צורת הפתח, אלא זה היה כדי ליצור מחיצה על ידי לבד, להגביה את הדפנות שמסביב ללול, כדי שיהיה לו דין רשות היחיד. ואחרי שיש לו דין רשות היחיד, כיצד זה מועיל, הרי הוא מוציא את העגלה לרחוב. בענין זה יש סוגיה במסכת שבת שנקראת "סוגית כוורת" (דף ח), אמר אביי זרק כוורת לרה"ר, גבוהה ורחבה וטפחים [שיש בו ד' על ד' בריבוע] פטור. ומבואר ברש"י שהטעם משום שהזרק "רשות" אינו דומה למלאכת המשכן. ומכאן ידוע הרעיון לפתרון במקום שיש חשש בעירוב לרה"ר דאורייתא, שאם העגלה היא בשיעור רשות שאין בה חיוב דאורייתא, ניתן לסמך על הקולא של השיטות שאין רה"ר. והנה גם בענין הקולא הזו הורו רבני זמננו שאינו מועיל, והרי מלאכת הוצאה נלמדת גם מהארון שהיה בגודל של שיעור רשות, ועיין בחוברת "הוצאת דרשותא" לרה"ר ג יוסף חביב שליט"א שהאריך והביא את דברי הרבנים, ואכמ"ל, אבל בכל אופן זה רק כשיש עירוב כשר שמועיל לדרבנן, וכלפי החומרא בחשש דאורייתא של אתו רבים ומבטלי מחיצתא רצו שזה יוריד לדרבנן, אבל במקום שאין עירוב פשיטא שאסור לטלטל גם רשויות עכ"פ מדרבנן.

מהו הדין של רווח עד שש מטר

ניגשנו לבדוק איתו את העירוב המיוחד, ומעניין במיוחד שהוא ידע היטב להסביר את ההלכות שאמרו לו, מהו תל המתלקט, ומה גודל הרווחים בין המחיצות, והראה לנו איך השער הזה מחבר, ואיפה הוא תיקן, אבל לצערינו גם בזה היו הרבה שיבושים, שיש להתפלא מאוד כיצד אמרו לו דברים כאלו.

במקום הראשון הוא הראה לנו שני גבעות של חול וקוצים, שהמעבר ביניהם הוא פחות משש מטר, ואז אין בעיה. וגם מהגבעה עד הגדר זה פחות משש מטר, ושוב זה נחשב סגור. אך זה פלא מאיפה הגיע ההלכה הזו של שש מטר. אז כמובן זה השתרבב מהדין של עומד מרובה עד י

אמות, ואותו רב רצה להקל כשיעור חזו"א, והרי אלו שעושים שיעור חזו"א עושים גדר בגובה מטר, וסוכה שבועים ס"מ, זאת אומרת שהטפח הוא 10 ס"מ, אם כן האמה היא שישים ס"מ, ועשר אמות הם שש מטר.

אך האמת היא שאין שיטה כזו שהטפח הוא 10 ס"מ, אלא גם לשיעור חזו"א זה רק 9.6 ס"מ, ואמנם להחמיר לשער בטפח שוחק כמ"ש בגמי (עירובין דף ד:), הסתפק החזו"א שמא זה 9.8 ס"מ, ובשיעורין של תורה כתב מרן הקה"י לעגל ל 10 ס"מ, אבל זה רק לחומרא, משא"כ להקל ודאי שהטפח אינו יותר מ 9.6, זאת אומרת שהפירצה היא מקסימום 5.76 מטר, [וגם זה לא ברור כי יתכן שהטפח העצב הוא 9.4]. אבל שש מטר הוא שיבוש גמור.

ולמעשה היו עוד בעיות באותו מקום, שהגבעות לא היו בקו אחד, והיתה פירצה בזוית ממש, ובזה הצענו להם לעשות שני עמודים כנהוג בעירובים, אלא שיתכן שה קשה מצד הסכמת בני המקום, לכן בליט ברירה יש לפחות להביא טרקטור שיסדר את הערימות בצורה טובה.

שער ששימש לעירוב ואינו מחיצה

אחר כך היו הבריכות, שההיתר הוא ע"י שדופן הבריכה משמש מחיצה כלפי הישוב. וכמובן צריך למדוד כל מקום אם דופן הבריכה נחשב מחיצה, כיון שהוא משתפע בהדרגה, והעומק אינו עמוק במיוחד. עוד יש לדון אם המים לא מבטלים את המחיצה.

אבל בין הבריכות יש דרך של יותר מיי אמות וגם יותר משש מטר, ושם הוא הסביר מה שאמרו לו שהשער סוגר את המעבר. והנה מלבד המחלוקת בענין שער שנפתח ונסגר,

האם הוא נחשב כמחיצה גם בלי צורת הפתח, [שהמקובל הוא לעשות צוה"פ כמ"ש במק"א], אבל כאן יש בעיה אחרת שהשער אינו מחיצה גם כשהוא סגור. מדובר במסגרת שיש לה פס אחד למעלה ופס אחד למטה, ורווח של שבועים ס"מ באמצע. בצורה כזו אין להחשיבו מחיצה גם כשהוא סגור. ניסינו למצוא פתרונות למקומות אלו, וכן היו שם עוד מספר דברים כגון אלו, אך אין כאן מקום להביא את כולם.

במקרה זה ראינו כמה דברים חדשים והלכות לא שגרתיות, עם איזה דברים מוקד העירוב מתמודד בבדיקת העירובים. כמו כן נודע לנו גם איך להתיחס למי שמגיע לקיבוץ ואומרים לו שיש עירוב, ולהתפלל שיזכו כל עם ישראל לשמור שבת כהלכה.

איך אני יוכל לדעת הלכות עירובין בלי שיש לי מושגים?

מוקד העירוב
מאיר הירש
054-84-833-20

עירובין למעשה

עיון | שימוש | כשרות

מוקד העירוב
מאיר הירש
054-84-833-20

כשר או פסול? מהודר או בדיעבד?

את זה תוכל לדעת ולהורית, בהצטרפות ללימוד "עירובין למעשה" שע"י "מוקד העירוב"

 <small>כך יבואו המים במיכל לשימוש מ. כשר או פסול</small>	 <small>היא מיועדת או היא לא, תיקן ותיקן בתחנות</small>	 <small>היא מיועדת או היא לא, תיקן ותיקן בתחנות</small>	 <small>היא מיועדת או היא לא, תיקן ותיקן בתחנות</small>
 <small>היא מיועדת או היא לא, תיקן ותיקן בתחנות</small>	 <small>היא מיועדת או היא לא, תיקן ותיקן בתחנות</small>	 <small>היא מיועדת או היא לא, תיקן ותיקן בתחנות</small>	 <small>היא מיועדת או היא לא, תיקן ותיקן בתחנות</small>
 <small>היא מיועדת או היא לא, תיקן ותיקן בתחנות</small>	 <small>היא מיועדת או היא לא, תיקן ותיקן בתחנות</small>	 <small>היא מיועדת או היא לא, תיקן ותיקן בתחנות</small>	 <small>היא מיועדת או היא לא, תיקן ותיקן בתחנות</small>

אתה מוזמן להצטרף אלינו, להבין, לדעת, וגם להתמחות לפרטים ולהרשמה, בטלפון 055-678-3323

A532534/35@GMAIL.COM - מכון הלכה למעשה